

ROMEINSE RIJK

Eikenhouten planken dreven via Rhône naar Rome

2.000 jaar geleden was er in Italië een bloeiende import van hout. Bij een metrolijn in Rome zijn nu planken uit het Juragebergte ontdekt.

Door onze redacteur
Hendrik Spiering

AMSTERDAM. Bij de bouw van de nieuwe metrolijn C in Rome zijn bij de Aartsbasiliek van Sint-Jan van Lateranen, net buiten de antieke stadsmuur van Aurelianus, op een paar meter diepte 24 eikenhouten planken van bijna 2.000 jaar oud gevonden. De meeste planken zijn ruim drieënhalve meter lang. Ze vormden onder-

deel van de fundamenteën van een Romeinse 'portico', een sierlijke ingang van een huis dat ooit op die plek stond. Het is bijzonder dat er in Italië zulk oud hout wordt gevonden, maar helemaal opzienbarend is hier dat op grond van analyse van de boomringen kon worden vastgesteld dat het hout rond 50 na Chr. gekapt is in het Jura-gebied, hemelsbreed zo'n 800 km ten noordwesten van Rome. Van daaruit is het zware hout waarschijnlijk via de rivieren Saône en Rhône over zee naar Rome vervoerd - een route van in totaal ongeveer 1.700 kilometer. Dit schrijft een internationaal team van onderzoekers onder leiding van Mauro Bernabei deze week in *PLOS ONE*.

Dat in de Romeinse keizertijd vooral

Stokoud hout uit de Jura in Rome.

FOTO BERNABEI ET AL.

in miljoenenstad Rome grote behoefte bestond aan hout voor meubels en als bouw materiaal en brandstof - meer dan Italië zelf kon leveren - was al bekend uit de literatuur. Plinius de Oudere (23-79) schrijft over hout dat uit Marokko werd geïmporteerd en keizer Hadrianus (76-138) had in Libanon een keizerlijk cederwoud laten omheinen, ter eigen gebruik. In 2017 werd berekend dat het Anatolische Romeinse stadje Sagalassos, waar veel pottenbakkerijen waren gevestigd, ongeveer 4 à 10 kg hout per persoon per dag verbruikte.

De lange handelsroutes voor metalen, keramiek, marmer en andere luxeproducten in het Romeinse Rijk waren al in kaart gebracht, maar over houthandel was weinig bekend. Een

probleem daarbij is dat door de relatieve droogte in Italië en andere mediterrane gebieden weinig goed bewaard gebleven oud hout is teruggevonden. Een van de weinige concrete resten van langeafstandhandel in hout zijn vijftiende-eeuwse larixhouten balken in het dak van de geboortekerk in Bethlehem: die bleken afkomstig uit de oostelijke Alpen.

De planken in Rome waren waarschijnlijk afkomstig uit één levering uit de Jura, de dendrochronologen vermoeden zelfs dat sommige planken uit dezelfde boom afkomstig zijn. De planken zijn in het noorden al gemaakt, door splijting van de verse eikenstammen. Sommige eiken moesten ruim 250 jaar oud zijn geweest, zo blijkt uit de ringen.